

БІОПЛАТО ДЛЯ ОЧИЩЕННЯ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ ВІД РАДІОНУКЛІДІВ

BIOPLATO FOR CLEANING WATER OBJECTS FROM RADIONUCLIDS

Міхєєв О.М., Лапань О.В.

Інститут клітинної біології та генетичної інженерії НАН України

k.lapan@ukr.net

Mikhyeyev O.M., Lapan O.V.

Institute of Cell Biology and Genetic Engineering NAS of Ukraine

k.lapan@ukr.net

Summery. A mobile biplane design has been developed for water bodies treatment from ions ^{137}Cs . The distribution of cesium-137 by structural components of biplane has been investigated. It was proposed to remove bioplato from the reservoirs and ozolinate them for disposal.

Вступ та мета. Враховуючи незадовільний стан вирішення екологічних проблем в Україні, дезактивація водних радіоактивно забруднених об'єктів набуває значної актуальності і залишиться такою протягом десятків років. Останнім часом все більшої популярності набувають методи на основі фітотехнологій, наприклад, біоплато – штучно створений інженерно-біологічний пристрій, який призначений для очищення та доочищення господарсько-побутових, виробничих стічних вод на основі використання водної рослинності, ґрунту та природних мікробних угруповань, що містяться у ґрунті та на коренях рослин. В основу такої технології покладено природні процеси самоочищення, притаманні водним та навколоводним екосистемам. При використанні біоплато видаляються радіонукліди та інші забруднюючі речовини. Метою роботи є розробка нового типу конструкції біоплато із вищими наземними рослинами, які в умовах водної культури мають таку ж здатність до акумуляції радіонуклідів. Рослини щільно зв'язують субстрат власною кореневою системою, забезпечуючи при цьому плавучість біоплато. Такі конструкції будь-якої площі можна створювати в стаціонарних умовах.

Матеріали та методи. Конструювання біоплато проводили в такій послідовності: дно кювет розміром $21 \times 12,5 \times 2,5$ см покривали шаром гранульованого пінопласту завтовшки 1,5 см; поверх пінопласту насипали перліт (50 см^3); в кювету наливали 100 мл води; на поверхні розміщували насіння тимофіївки, біоплато розміщували в термостаті при $t = 24^\circ\text{C}$. На 7-у добу пророщування біоплато розміщували на розчині хлориду цезію-137 з питомою активністю 1,5 кБк/л. На 3-ю добу інкубації вимірювали питому активність компонентів біоплато (корені, стебла рослин, пінопласт та перліт).

Результати та висновки. Результати дослідження свідчать, що накопичення Cs-137 відбувається переважно в рослинному компоненті біоплато. Домінуючу роль в поглинанні радіонукліда відіграє коренева система рослин. До моменту завершення експерименту (5 діб) в стебловій частині сконцентрувалося близько 25% всієї активності. Перліт і пінопласт суттєвої ролі в поглинанні не відігравали. Таким чином, використання плаваючого біоплато дозволило отримати високий рівень очищення води від радіоцезію. В реальній практиці використання біоплато в подальшому передбачається вилучати біоплато з водойм та озолати їх або здійснювати періодичні скошування фітомаси і також піддавати її озоленню.

Ключові слова: фіторе mediaція, біоплато, радіонукліди, ^{137}Cs .